

УДК 327(477:52):35.075.31

В. В. Удовік

аспірант кафедри історії та світової політики Інституту соціальних наук
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
24/26, Французький б-р, Одеса, 65026, Україна
Тел.: 8 (048) 798-36-62
e-mail: violetta_udovik@mail.ru

**УКРАЇНСЬКО-ЯПОНСЬКІ ВІДНОСИНИ (У КОНТЕКСТІ ВІЗИТУ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В. ЯНУКОВИЧА ДО ЯПОНІЇ)**

У цій статті автор аналізує погляди стосовно сучасної України, які домінують у засобах масової інформації та наукових колах Японії, надає інформацію щодо українсько-японського співробітництва в економічній та політичній сферах у 2000-х рр., а також підводить підсумки візиту Президента України В. Януковича до Японії у 2011 р. Особливість цієї статті полягає в тому, що при її написанні були здебільшого використані японські джерела.

Ключові слова: українсько-японські відносини, Японія.

Ця стаття розглядає українсько-японське співробітництво у контексті візиту Президента України Віктора Януковича до Японії, який відбувся з 18 по 20 січня 2011 р. Її мета — простежити якісні зміни в українсько-японських відносинах після візиту Президента та виділити нерозв'язані питання, на які слід звернути увагу українському уряду. У статті також приділяється увага реагуванню уряду, ЗМІ та дослідників Японії на політичні події в Україні останніх років та їх оцінкам нової влади в Україні. При написанні даної праці було використано матеріали таких японських газет, як «Майнічі шимбун» та «Йоміурі шимбун», економічних видань «Рошиа юразіа кейзай» («Російсько-євразійська економіка») та «Рошиа NIS кейдзай хококу» («Доповідь щодо економіки Росії та СНД»), офіційні матеріали МЗС Японії, Адміністрації Президента України, презентаційні матеріали із заходів, проведених у ході візиту В. Януковича до Японії, а також матеріали інтерв'ю автора з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Японії М. Куліничем.

Насамперед, зауважимо, які погляди домінують у Японії стосовно сучасної України. Японці з інтересом спостерігали за президентськими виборами в Україні на початку 2010 р. Після публікації доповіді місії ОБСЄ щодо президентських виборів в Україні, до якої входили також і японські представники, Міністерство закордонних справ Японії зробило заяву щодо позитивного стану демократизму президентських виборів в Україні та їх відповідності стандартам ОБСЄ та Ради Європи. Було висловлено сподівання, що український народ об'єднується задля подальшої стабілізації та розвитку України під керівництвом новообраного президента [10].

У засобах масової інформації Японії з цього приводу було порушено тему політичного розколу в українських масах. У ліберальній газеті «Майнічі сімбун», одразу після виборів в Україні, було надруковано передову статтю під назвою «Конфронтація між сходом та заходом викликає стурбованість». В ній автор виділив два типи конфронтації: 1) між населенням сходу та заходу України та 2) між блоками «Росія — Україна» та «США — Європа». Зазначалось, що швидке просування проросійської політики України та надання російській мові статусу державної можуть привести до сильної опозиції з боку прозахідних сил. Також в статі було висловлено сподівання на збалансовану політику уряду Президента В. Януковича. Що стосується глобальних міжнародних відносин, то автор вказаної статті висловив думку, що можлива відмова України від вступу в НАТО може посилити конкуренцію навколо України між Росією та США, тому ключем до стабільності у регіоні слід вважати американсько-російське співробітництво [11].

Японські дослідники не тільки приділили увагу питанню політичних поглядів українського народу та їх впливу на президентські вибори, а й дали свою оцінку політичним подіям в Україні останніх років. К. Ісігоока, автор статті «Кінець помаранчевої революції: аналіз президентських виборів в Україні 2010 р.», проаналізувавши всі президентські вибори незалежної України, зробив висновок, що у суспільстві на зміну ідеологічному протистоянню прийшло протистояння навколо питання національної ідентифікації України. Відображенням його стала конфронтація населення заходу та сходу України на виборах у 2004 р. та 2010 р. К. Ісігоока виділив загальну необхідну тенденцію для України — рухатись на Захід. По-перше, автор вказує, що Л. Кучма та В. Янукович, які отримали більшу частку голосів на сході, після свого обрання президентами України намагалися заручитись підтримкою населення заходу України. По-друге, автор висловив думку, що політичний рух до Європи є історичною тенденцією України та означає постійні проблеми у відносинах з Росією [3, с. 48–49].

Торкаючись долі помаранчевої революції, автор статті «Президентські вибори в Україні 2010 р. та нова влада» М. Хатторі зауважив, що, не дивлячись на певну дискредитацію політиків революційної хвилі, вона залишила в сучасній історії України поняття справедливих виборів та свободи слова. На його думку, ці демократичні цінності повністю закріпились в українському суспільстві. Водночас пан Хатторі розглядає відмову таких політиків, як Юлія Тимошенко, визнати результати виборів спробою ухилення від демократичних цінностей. Що стосується нової адміністрації Президента В. Януковича, то, хоч М. Хатторі й вважає міцний президентсько-прем'єрський тандем та майже одностороннє правління коаліції у парламенті плюсом для стабілізації країни, він висловив прогноз щодо подальшого скорочення її електоральної бази та загострення відносин з опозицією [15, с.13–14].

Протягом 18–20 січня 2011 р. президент України В. Янукович здійснив візит до Японії. Незважаючи на різноманітність заходів, проведених під час візиту — зустрічі з імператором Японії Акіхіто, прем'єр-міністром Н. Ка-

ном, представниками парламенту Японії, керівництвом провідних бізнес-корпорацій та відвідування міст Кіото та Осака, — економічна складова стала найважливішою частиною порядку денного у ході візиту В. Януковича до Японії.

Слід зазначити, що Японія вже до цього часу зарекомендувала себе в якості надійного партнера нашої країни. Ще з часів набуття Україною незалежності Японія у рамках Офіційної допомоги розвитку почала надавати Україні грантову допомогу, а починаючи з 2000-х рр. — і кредитну. Найяскравішим прикладом залучення японських кредитів став проект розвитку аеропорту «Бориспіль». У 2005 р. між Кабінетом Міністрів України та Японським банком міжнародного співробітництва було підписано Угоду про надання кредиту для фінансування проекту розвитку ДМА «Бориспіль», відповідно до якої Україні було надано кредит на суму близько 19 млрд 92 млн ієн під 1,5 % річних на 30 років з 10-річним пільговим періодом [6]. Результатом цього проекту стала реалізація будівництва пасажирського терміналу «Д» в аеропорту «Бориспіль», що дозволить суттєво збільшити його пасажиропотік. Велику увагу Японією було також приділено розвитку торгівлі з Україною. Так, у 2005 р. Японським банком міжнародного співробітництва було надано Укрексімбанку кредит на суму 28,5 млн доларів США для закупівлі японського машинного обладнання [12]. Крім того, Японія доклала значних зусиль для подолання наслідків всесвітньої економічної кризи в Україні. У лютому 2009 р. вона надала Міжнародному валютному фонду кредит на суму 100 млрд доларів США в якості резерву для своєчасної та ефективної допомоги державам-членам МВФ, який було, між іншим, використано і для надання допомоги Україні [16].

Найважливішими заходами у сфері економіки під час візиту президента В. Януковича до Японії стали українсько-японський бізнес-форум, що відбувся в Японській федерації бізнесу «Кейданрен», перший українсько-японський форум «Інвестиційні можливості України» та зустріч з Головою та членами японсько-української економічної ради у м. Кіото. Під час українсько-японського бізнес-форуму В. Янукович представив Україну як «одну із найбільших європейських країн, яка з одного боку межує з Росією, з іншого — з Європейським Союзом», «виготовляє сучасні космічні кораблі, літаки та іншу новітню продукцію машинобудування» та має «практично необмежений» потенціал сільського господарства. Президент зазначив, що Україна вийшла на етап стабільного розвитку та спрогнозував, що у 2011 р. вона «матиме одні з найкращих показників зростання ВВП на континенті». Крім того, він заявив про створення Ради вітчизняних та іноземних інвесторів та підкреслив високу зацікавленість України у присутності японського бізнесу в усіх сферах української економіки та освоєнні японським капіталом перспективного українського ринку [7].

Висока зацікавленість України у торгівлі та залученні інвестицій з Японії обумовлена, перш за все, їх невисоким рівнем. Незважаючи на те, що протягом 9 місяців 2010 р. спостерігалось збільшення обсягів двосторонньої українсько-японської торгівлі (загальний товарообіг склав 627,47 млн доларів США, що на 42,5 % більше, ніж за аналогічний період 2009 р. [8]),

на думку В. Януковича та голови «Кейданрен» Х. Йонекури, потенціал торговельно-економічних відносин між Україною та Японією «використовується не повністю» [1]. У результаті цього з метою сприяння експорту товарів і послуг з Японії та підтримки економічного розвитку України 18 січня у Токіо було підписано Кредитну угоду між Укрексімбанком та Японським банком міжнародного співробітництва щодо відкриття другої кредитної лінії на суму 8 млрд ієн, яка складає приблизно 100 млн доларів США [13]. Слід зазначити, що ця сума перевищує першу кредитну лінію 2005 р. у три рази, що може свідчити про зростаючий інтерес Японії у відкритті та розширенні іноземних ринків збуту в умовах погіршення стану її економіки та зростання національного зовнішнього боргу.

Водночас, необхідно зважати й на те, що підписання даної угоди забезпечить імпорт із Японії, що переважним чином формується на основі продукції високотехнологічних виробництв, але не вплине на експорт із України, що здебільшого складається із сільськогосподарської та металургійної продукції. В умовах глобальної продовольчої кризи та неспроможності Японії забезпечити себе продуктами харчування сільське господарство вважається одним із пріоритетних напрямків двостороннього економічного співробітництва між Україною та Японією. Впродовж 2009–2010 рр. японські компанії імпортували близько 500 тис. т фуражної кукурудзи, а також пшеницю та ячмінь [5], що є позитивною тенденцією. З введенням обмежень на експорт зернових з України в 2010 р., торгівля між Україною та Японією зменшилась, але відміна цих обмежень у 2011 р. дає надію на подальше зростання українського експорту до Японії.

Що стосується японських інвестицій до України, то у 2010 р. обсяг прямих японських інвестицій в Україну зріс до 130,74 млн доларів США або на 10,4 % у порівнянні з показником 2009 р., який становив 117,14 млн дол. США [9]. Але, незважаючи на кредитний потенціал Японії, вона не входить до десятки головних інвесторів України. Головними причинами такого положення можна назвати недостатню стабільність законодавчої та фінансової систем України, а також необхідність підвищення привабливості її інвестиційного клімату. У додаток до цього, на думку голови Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України В. Каськіва, однією з проблем України є необхідність створення системи інвестиційних пропозицій.

Українську відповідь щодо способів подолання цих складнощів було представлено у ході українсько-японського форуму «Інвестиційні можливості України», який проводився 18 січня 2010 р. за участю В. Януковича, К. Грищенка, української бізнес-делегації, а також Міністра економіки, торгівлі та промисловості Японії Б. Каіеда та близько 170 представників японських корпорацій та організацій. Так, по-перше, українською делегацією було представлено плани Президента розпочати у 2011 р. інвестиційну реформу, направлену на поліпшення інвестиційного клімату та законодавства України.

По-друге, головою Національного агентства з інвестицій було презентовано 11 інвестиційних проектів, пріоритетними напрямками яких є «нова

енергія», «нова якість життя», «Олімпійська надія 2022» та «нова інфраструктура». Прикладами проектів є будівництво терміналу для скрапленого газу на узбережжі Чорного моря, сонячних, повітряних та гідроелектростанцій («нова енергія»); будівництво доступного житла та системи переробки сміття («нова якість життя»); спорудження спортивної та туристичної інфраструктури («Олімпійська надія 2022»), Дунайського коридору («нова інфраструктура») тощо. Підвищений інтерес Японії до інфраструктурних та енергетичних проектів дає надію на успішне залучення японських інвестицій до цих проектів. Так, наприклад, за інформацією Надзвичайного і Повноважного Посла України в Японії М. Кулінича, з японською стороною вже опрацьовується питання започаткування інфраструктурного проекту зі спорудження мостового переходу через р. Південний Буг у м. Миколаєві [5].

По-третє, важливою подією у цьому контексті стало включення представника Японії до Ради вітчизняних та іноземних інвесторів: 26 січня 2011 р. Президентом України було затверджено склад ради, до якої увійшов і Х. Ватанабе — президент та генеральний директор Японського банку міжнародного співробітництва.

По-четверте, важливим результатом візиту Януковича стала домовленість з прем'єр-міністром Японії Н. Каном щодо підписання у майбутньому Угоди про сприяння та захист інвестицій, що стимулюватиме надходження інвестицій із Японії до України.

Крім того, у Кіото відбулася зустріч В. Януковича з головою японсько-української економічної ради Х. Янагісавою, у ході якої були обговорені питання розширення торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, зокрема, за рахунок використання фінансових інструментів японського Банку міжнародного співробітництва та японської Агенції міжнародного співробітництва. Було також підтверджено бажання сторін активізувати ділові відносини між Україною та регіоном Кансай.

Відносно новою, але дуже перспективною сферою двостороннього співробітництва між Україною та Японією є енергозбереження та охорона навколишнього середовища. Це співробітництво здійснюється у рамках Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та є дуже затребуваним як для Японії, що приділяє багато уваги проблемам глобального потепління, так і для України, яка зацікавлена у підвищенні енергоефективності та модернізації своєї промисловості. Конкретним прикладом співробітництва у цій сфері є укладення Договору про купівлю одиниць встановленої кількості (карбонові викиди) за схемою «зелених інвестицій» у 2009 р. та отримання Україною від Японії інвестиційних коштів на суму 440 млн євро упродовж 2009–2010 рр. на реалізацію енергозберігаючих проектів. Станом на першу половину 2010 р. між Японією та Україною існує 202 проекти спільного впровадження, згідно з якими інвестор отримує право на реалізацію усіх знижених квот карбонових викидів. Розподілення цих проектів по секторам є наступним: 54 % — енергетика, 24 % — промисловість, 20 % — переробка твердих побутових відходів та 2 % — сільське господарство. Прикладами зареєстрованих проектів з

участю японських компаній є модернізація Алчевського металургійного комбінату та монтаж нового обладнання на Алчевському коксохімічному заводі за участю корпорації Сумітомо, а також утилізація шахтного метану на вугільній шахті імені А. Ф. Засядька за участю корпорації Марубені. Реалізація цих проектів є дуже важливою для нашої країни, тому що допоможе здобути японські екологічні технології.

Проте, слід зазначити, що упродовж 2009–2010 р. існували певні складнощі щодо використання коштів, виділених Японією для реалізації екологічних проектів. Екс-прем'єр-міністра України Юлію Тимошенко було звинувачено у недоцільному використанні отриманих коштів, які, згідно з заявою Президента В. Януковича, у травні 2010 р. було повернено до відповідних фондів [2]. Цікаво, що, незважаючи на увагу до цього питання японських ЗМІ, в усіх статтях лише цитувалися заяви В. Януковича та Ю. Тимошенко без будь-якої оцінки цим подіям. Крім того, через існування в Японії принципу невтручання у внутрішні справи інших країн під час візиту В. Януковича до Японії це питання не було піднято на офіційному рівні. Є надія, що нинішнім та подальшими урядами буде винесено урок з цього негативного досвіду та буде приділятися достатньо уваги необхідності прозорості у використанні отриманих коштів, тому що це впливає не тільки на двостороннє співробітництво між Україною та Японією, а й на загальний імідж України у світі.

Водночас важливою складовою візиту Януковича до Японії став політичний діалог з керівництвом Японії. Так, у Токіо було проведено переговори між Президентом України В. Януковичем та Прем'єр-міністром Японії Н. Каном, а також зустріч Міністра закордонних справ України К. Грищенка з Міністром закордонних справ Японії С. Маехарою. Під час цих зустрічей сторони обговорили широке коло питань двостороннього співробітництва, зокрема, його політичний та економічний аспекти, а також подальшу взаємодію обох країн у рамках міжнародних організацій, у тому числі, з питань ядерного роззброєння, нерозповсюдження ядерної зброї та реформування Ради Безпеки ООН. Крім того, В. Янукович зустрівся з Імператором Японії Акіхіто, який висловив радість щодо того, що візит Президента «сприятиме зміцненню відносин України та Японії» [14].

На думку Надзвичайного і Повноважного Посла України в Японії М. Кулінича, «офіційний візит Президента України В. Януковича заклав якісно нові передумови для активізації та розширення двосторонньої співпраці, яка була окреслена двома сторонами в підсумковому спільному документі» — Спільній заяві щодо українсько-японського глобального партнерства, яку було підписано за підсумками зустрічі лідерів у Токіо. Посол також зазначив, що це перший в історії української дипломатії документ, який окреслює рівень українсько-японського співробітництва як глобальне партнерство [5].

Спільна заява розпочинається із тез щодо економічного співробітництва, а саме спільного привітання щодо обміну бізнес-місіями у 2011 р., української подяки стосовно виділення Японією 100 млн доларів США МВФ та надання другої кредитної лінії Україні, успіху у здійсненні проекту «Бо-

риспіль», необхідності «удосконалення» механізму отримання Україною грошей та домовленості щодо початку переговорів стосовно укладання угоди про інвестиції у 2011 р., а також заяви щодо необхідності інвестування сільського господарства України (п. 1–6).

Після економічних питань у Спільній заяві порушено питання охорони навколишнього середовища та науково-технічного співробітництва. В. Януковичем виражено подяку за японські екологічні інвестиції та підтверджено обов'язок українського уряду забезпечити прозоре використання коштів, отриманих від Японії у рамках схеми зелених інвестицій. Крім того лідерами обох країн відмічено прогрес у спільному освоєнні космосу (п. 7–9).

Щодо політичної тематики, у заяві не приділено достатньо уваги питанню демократичного розвитку України. Японський уряд, на відміну від лідерів європейських держав, які висловлюють відверті думки щодо цього приводу, обмежився підтвердженням свого наміру підтримувати зусилля В. Януковича, направлені на зміцнення демократії в Україні, наприклад, через відправлення спостерігачів на вибори (п.10). На відміну від спільної заяви Д. Коїдзумі та В. Ющенко 2005 р., в якій питання демократії було об'єднано в окремий блок під назвою «Нове партнерство» [18], у 2011 р. цьому пункту було присвячено тільки декілька рядків. У Спільній заяві Януковича — Кана також зазначається про проведення у найближчому майбутньому третього засідання Українсько-японського комітету зі співробітництва на рівні Міністрів закордонних справ обох країн (п. 11), що є показником стабільного розвитку цієї форми політичного діалогу між двома країнами із часів її заснування у ході візиту В. Ющенко до Японії у 2005 р.

Наступні пункти Спільної заяви 2011 р. стосуються діяльності Українсько-японського центру, японського внеску до ліквідації наслідків Чорнобильської аварії, проведення конференції «25 років після Чорнобильської катастрофи: безпека для майбутнього», організації Євро-2012, культурних заходів, початку авіасполучення між Токіо та Києвом та рішення розглянути шляхи спрощення візового режиму для українців (п. 12–18), а її остання частина — співробітництву на міжнародному рівні, а саме питанням ядерної зброї, співробітництва в ООН, тероризму та Північної Кореї та механізму «ГУАМ плюс Японія». Що стосується ГУАМ, прем'єр-міністр Японії Н. Кан зазначив, що ця структура є «важливим регіональним механізмом зміцнення демократії та економічного розвитку», у той час як Президент В. Янукович виразив подяку японській стороні за проведення семінарів із туризму у рамках ГУАМ, які «зробили внесок до поглиблення співробітництва» між його членами [19].

Важливо нагадати, що механізм «ГУАМ плюс Японія» було засновано у 2007 р. після того, як прем'єр-міністр Японії Т. Асо від Ліберально-демократичної партії проголосив так звану «Арку свободи та процвітання», націлену на зміцнення демократії та економічне процвітання у країнах Євразії. Після проведення щорічних зустрічей у рамках діалогу ГУАМ — Японія у 2007–2009 рр. протягом майже трьох років, а саме до грудня

2011 р., зустрічі не проводилися, що пов'язується зі зміною влади як в Японії, так і в Україні, а також переосмисленням цілей самої організації.

Останнім пунктом спільної заяви стало запрошення В. Януковичем прем'єр-міністра Н. Кана до України. Слід зазначити, що, незважаючи на три офіційних візити українських президентів до Японії, голова японської держави ще не приїжджав до нашої країни. Попри специфіку графіку японських прем'єрів, політичну нестабільність останніх років в Японії та напругу у відносинах із такими головними японськими партнерами, як Китай та Росія, з кожним роком зростає необхідність відвідування України. За словами Надзвичайного і Повноважного Посла України в Японії, під час візиту В. Януковича до Японії японська сторона підтвердила високу зацікавленість у майбутньому візиті Глави японського уряду в Україну, що дає надію на його реалізацію.

На останок вважається необхідним зазначити про потенціальний вплив землетрусу, що стався в Японії 11 березня 2011 р., та ситуації на атомній станції «Фукусіма-1» на українсько-японські відносини. Через збиток від землетрусу, що оцінюється приблизно у 295 мільярдів доларів США [17], японський уряд прийняв додатковий бюджет 2011 р. на суму 4 трильйони єн (приблизно 40 мільярдів доларів США), націлений на відновлення країни. Для забезпечення цих грошей, серед інших скорочень, розглядалася і можливість зменшення Офіційної допомоги розвитку (ОДР) Японії на 20 % [4]. Проте ці події не мають значного впливу на здійснення проектів ОДР в Україні. Проект «Бориспіль» здійснюється, як було заплановано, а проект будівлі моста через р. Південний Буг знаходиться на стадії розгляду між двома урядами.

Також, зважаючи на серйозність ситуації на АЕС «Фукусіма-1», яка стала остаточно ясною після присвоєння їй 7 рівня небезпеки, аналогічного аварії на Чорнобильській АЕС у 1986 р., не викликає сумнівів необхідність плідної співпраці України та Японії у цій сфері. Для Японії може бути корисним досвід ліквідаторів аварії на ЧАЕС, побудови саркофагу над станцією та рекультивация земель, у той час, як Україна може запозичити у Японії елементи нових стандартів у сфері безпеки на АЕС, якщо такі будуть розроблені.

Таким чином, візит В. Януковича до Японії пройшов у достатньо дружній атмосфері без порушення таких чутливих питань, як розвиток демократії в Україні, або прозорість використання отриманих від Японії фінансів. Є підстави вважати, що, хоч візит Президента до Японії був важливим як в економічному, так і в політичному плані, В. Януковичу вдалося досягти більш вагомих результатів у економічному співробітництві. Конкретними прикладами цього є наведені у тексті статті факти. Слід зазначити, що на досягнення цих результатів вплинув взаємний економічний інтерес, як з боку України, що потребує модернізації своєї промисловості, так і з боку Японії, яка відчуває зараз фінансові складнощі.

У політичній сфері В. Януковичу вдалося розширити діалог у рамках вже дійсних механізмів співробітництва, а українсько-японське партнерство було вперше в дипломатичній історії України назване «глобаль-

ним», що є важливою подією для подальшої розбудови двосторонніх відносин.

Щодо потенційного впливу трагічних подій у Японії 11 березня 2011 р., то вони не мали негативного впливу на українсько-японські відносини. Проекти допомоги Японії в Україні продовжують здійснюватися, у той час як співробітництво у сфері подолання наслідків аварій на АЕС набуває все більшої актуальності.

Список використаної літератури

1. Віктор Янукович: Україна надає пріоритетного значення розвитку економічних відносин з Японією, і створить всі умови для успішної співпраці ділових кіл обох держав / Прес-служба Президента України Віктора Януковича. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/19135.html>
2. Заява Уряду України «Щодо виконання Україною зобов'язань відповідно до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та «Київського протоколу» / Кабінет Міністрів України. — Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=243935009&cat_id=243311332
3. Ісігоока К. Кінець помаранчевої революції: аналіз президентських виборів в Україні 2010 р. / К. Ісігоока // Рошиа юразія кейзай. — 2010. — № 935. — С. 35–49.
4. Забезпечення одного трильйону двохсот дев'яноста мільярдів єн на комунальні послуги ... проект першого додаткового бюджету. — Режим доступу: <http://www.yomiuri.co.jp/politics/news/20110411OYT1T01169.htm?from=top>
5. Кулінич М. Україна і Японія: глобальне партнерство і ефективна двостороння взаємодія / М. Кулінич. — Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/article.html?id=590>
6. Довідка щодо двосторонніх відносин між Японією та Україною / 2011.04, Посольство Японії в Україні — Режим доступу: http://www.ua.emb-japan.go.jp/jpn/bi_ua/bilateral/4assist.html
7. Президент підкреслює високу зацікавленість України у присутності японського бізнесу в усіх сферах нашої економіки / Прес-служба Президента України Віктора Януковича. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/19147.html>
8. Стан торговельно-економічних відносин та інвестиційної діяльності / Посольство України в Японії. — Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/japan/ua/25585.htm>
9. Стан торговельно-економічних відносин та інвестиційної діяльності / Посольство України в Японії; Міністерство Закордонних Справ України. — Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/japan/ua/publication/content/40242.htm>
10. Про президентські вибори (другий раунд) в Україні / Міністерство закордонних справ Японії. — Режим доступу: http://www.mofa.go.jp/mofaj/press/danwa/22/dga_0212b.html
11. Конфронтація між Сходом та Заходом визиває стурбованість // Майнічі шимбун. — 2010. — 15.02.
12. Надання банківського кредиту Укркрексїмбанку. — Режим доступу: <http://www.jbic.go.jp/ja/about/press/2005/1111-01/index.html>
13. Встановлення кредитної лінії для Укркрексїмбанку. — Режим доступу: <http://www.jbic.go.jp/ja/about/press/2010/0119-01/>
14. У Токіо відбулася зустріч Президента України Віктора Януковича та Імператора Японії Акіхіто / Прес-служба Президента України Віктора Януковича. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/19148.html>
15. Хатторі М. Президентські вибори в Україні 2010 р. та нова влада / М. Хатторі // Рошиа NIS кейдзай хококу. — 2010. — № 149. — С. 1–14.
16. IMF Signs \$100 Billion Borrowing Agreement With Japan. — Режим доступу: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/survey/so/2009/new021309a.htm>
17. Japan's Economic Fallout Worse than First Thought. — Режим доступу: <http://www.voanews.com/english/news/asia/east-pacific/Japans-Economic-Fallout-Worse-than-First-Thought---119694024.html>

18. Joint Statement on a New Partnership in the 21st Century between Japan and Ukraine. — Режим доступу: <http://www.mofa.go.jp/region/europe/ukraine/joint0507.html>
19. Joint Statement on Japan-Ukraine Global Partnership. — Режим доступу: <http://www.mofa.go.jp/region/europe/ukraine/visit1101/joint1101.html>

Стаття поступила до редакції 08.04.2013

В. В. Удовик

кафедра истории и мировой политики Института социальных наук
Одесского национального университета имени И. И. Мечникова
24/26, Французский бульвар, Одесса, 65026, Украина

**УКРАИНСКО-ЯПОНСКИЕ ОТНОШЕНИЯ (В КОНТЕКСТЕ ВИЗИТА
ПРЕЗИДЕНТА УКРАИНЫ В. ЯНУКОВИЧА В ЯПОНИЮ)**

Резюме

В данной статье автор анализирует взгляды относительно современной Украины, которые доминируют в средствах массовой информации и научных кругах Японии, предоставляет информацию относительно украинско-японского сотрудничества в экономической и политической сферах в 2000-е гг., а также подводит итоги визита Президента Украины В. Януковича в Японию в 2011 г.

Ключевые слова: украинско-японские отношения, Япония.

V. Udovik

Odessa National University named after I. I. Mechnikov
Institute of Social Sciences, Department of History and World Politics
24/26, Frantsuzskiy blv., Odessa, 65026, Ukraine

**UKRAINE- JAPAN RELATIONS (IN THE CONTEXT OF THE VISIT
OF THE PRESIDENT OF UKRAINE V. YANUKOVICH TO JAPAN)**

Summary

In this article the author analyses opinions regarding modern Ukraine that dominate Japan's mass media and research circles, provides information about Ukraine-Japan relations in the economic and political spheres in the 2000-s and summarizes results of the visit of the President of Ukraine V. Yanukovich to Japan in 2011.

Key words: Ukraine-Japan relations, Japan.